

Lieta C-394/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 28. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 21. jūnijs

Prasītājs:

Association Mousse

Atbildētājs:

Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)

SNCF Connect

CONSEIL D'ÉTAT [Valsts padome, Francija]

rīkojoties

kā tiesa,

[..]

Tiesvedībā, kurā:

Ar prasības pieteikumu, kas reģistrēts 2021. gada 21. maijā, un diviem replikas rakstiem, kas 2022. gada 3. jūnijā reģistrēti *Conseil d'Etat* Strīdu izskatīšanas daļā, biedrība *Mousse* lūdz *Conseil d'Etat*:

1°) pilnvaru pārsniegšanas dēļ atcelt 2021. gada 23. marta lēmumu, ar kuru *Commission nationale de l'informatique et des libertés* [Valsts informātikas un brīvību komisija] noraidīja tās sūdzību par sabiedrību, kas ir atbildīga par *OUI.sncf* tīmekļa vietni;

2°) pirms lemt par šiem secinājumiem, iesniegt Eiropas Savienības Tiesai [divus prejudiciālus jautājumus] [..]:

[..] [Prejudiciālo jautājumu priekšlikums]

3°) uzdot par vietni atbildīgajai sabiedrībai *SNCF Connect* atcelt pienākumu sniegt informāciju laukā “Kungs” vai “Kundze”, lai veiktu pirkumu, dzēst no šīm datubāzēm informāciju, kas iegūta, izmantojot šo lauku, un gadījumā, ja sabiedrība vēlētos iegūt datus par “dzimumu”, pievienot vienu vai vairākas papildu izvēles, kas nav bināras, tādas kā “nebināra persona” vai “cits”;

[..] Tā apgalvo, ka:

– pienākums aizpildīt vienu no divām sadaļām “Kungs” vai “Kundze”, lai tīmekļa vietnē “*SNCF Connect*” tiešsaistē pieteiktos biļetes, atlaižu kartes vai abonementa iegādei, neatbilst likumības, godīguma un pārredzamības prasībām, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā, tā sauktajā “VDAR”, ja klients nedod savu piekrišanu, ka šādas norādes nav nepieciešamas ne līguma izpildei, ne juridisku saistību izpildei un ka tās vairs nav nepieciešamas likumīgu interešu īstenošanai, savukārt tiek pārkāptas tiesības ceļot, neatklājot savu identitāti un tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, no kā izriet jo īpaši dzimuma pašizpaušmes brīvība, kā arī diskriminācijas risks;

– tāds pats pienākums nav minēts ne juridiskajā informācijā, kas atrodama tīmekļa vietnē, ne vispārīgajos pārdošanas nosacījumos; turklāt nav minēta ne informācijas apstrādes identitāte un kontaktinformācija, ne arī apstrādes juridiskais pamats; tādējādi tiek pārkāpti VDAR 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktie godīguma un pārredzamības principi un tās 13. pantā garantētās tiesības uz informāciju;

– šis pats pienākums neatbilst nevienam no tiešsaistes līgumā minētajiem nolūkiem; tas, ka komerciālajā sarakstē tiek lietoti izteicieni “Kungs” un “Kundze”, nav pietiekams iemesls, lai būtu nepieciešams vākt šos datus; ārvalstīs daži transporta uzņēmumi tos neprasa; turklāt *OUI.sncf* neizmanto uzrunu attiecībās ar klientiem; tādējādi šis pienākums ir pretrunā datu minimizēšanas principam, kas noteikts VDAR 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā;

– attiecībā uz noteiktām personām šie paši dati neatbilst realitātei un neņem vērā to, ka realitāte var mainīties; tādējādi apstrīdētais pienākums ir pretrunā VDAR 5. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktajiem precizitātes un aktualizācijas principiem un pakļauj šīs personas diskriminācijas riskam; turklāt attiecībā uz to valstu pilsoņiem, kuru civilstāvoklis pieļauj “neitrālu dzimumu”, šis

pienākums pārkāpj savstarpējas atzīšanas principu, pakalpojumu sniegšanas brīvību un pārvietošanās brīvību, ko garantē Savienības tiesības.

Divos iebildumu rakstos, kas reģistrēti 2022. gada 5. maijā un 2023. gada 30. maijā, Valsts informācijas tehnoloģiju un pilsoņu brīvību komisija lūdz noraidīt prasības pieteikumu vai, ja tas nav iespējams, uzdot prejudiciālu jautājumu Eiropas Savienības Tiesai. Tā apgalvo, ka izvirzītie pamati nav pamatoti.

Divos iebildumu rakstos, kas reģistrēti 2023. gada 19. janvārī un 2023. gada 31. maijā, *SNCF Connect* lūdz noraidīt prasības pieteikumu un piedzīt no biedrības *Mousse* summu 10000 EUR apmērā atbilstoši *Code de justice administrative* (Administratīvā procesa kodekss) L. 761-1. pantam. Tā apgalvo, ka izvirzītie pamati nav pamatoti.

Ņemot vērā pārējos lietā esošos dokumentus;

Ņemot vērā:

- [...] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju;
- Līgumu par Eiropas Savienību;
- Līgumu par Eiropas Savienības darbību;
- Eiropas Savienības Pamattiesību hartu;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2016/679 (2016. gada 27. aprīlī);
- [...];
- 1978. gada 6. janvāra Likumu Nr. 78-17;
- [...];

[...] tā kā:

- 1 Biedrība *Mousse* vērsās Valsts informātikas un brīvību komisijā (turpmāk tekstā – “CNIL”) ar sūdzību par sabiedrību *SNCF Voyageurs*, kuras pēctece ir sabiedrība *OUI.sncf* un šodien sabiedrība *SNCF Connect*, pamatojoties uz to, ka nosacījumi, saskaņā ar kuriem tika savākta un reģistrēta informācija par klientu uzrunu, iegādājoties vilciena biļetes, abonenta kartes un atlaižu kartes sabiedrības tīmekļa vietnē vai lietotnēs, ir pretrunā dažiem noteikumiem Eiropas Parlamenta un

Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK, sauktu par VDAR. Ar 2021. gada 23. marta vēstuli CNIL paziņoja biedrībai, ka tā uzskata, ka sabiedrībai pārņemtie fakti nav uzskatāmi par minēto VDAR normu pārkāpumiem un ka līdz ar to tā izbeidz sūdzību. Biedrība *Mousse* lūdz atcelt šo lēmumu un arī izvirza prasījumus par rīkojuma izdošanu un administratīvo naudas sodu sabiedrībai *SNCF Connect*.

2. Saskaņā ar 1978. gada 6. janvāra *loi du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés* [Likuma par informātiku, datnēm un brīvībām] 8. pantu: “*I – Valsts informātikas un brīvību komisija ir neatkarīga administratīva iestāde. Tā ir valsts uzraudzības iestāde 2016. gada 27. aprīļa Regulas (ES) 2016/679 nozīmē un tās piemērošanas nolūkā. Tā veic šādus uzdevumus: / (...) 2) nodrošina, ka personas datu apstrāde tiek veikta saskaņā ar šī likuma noteikumiem un citiem noteikumiem par personas datu aizsardzību, kas paredzēti tiesību aktos un normatīvajos aktos, Eiropas Savienības tiesību aktos un Francijas starptautiskajās saistībās. Šajā sakarā: / (...) d) tā izskata datu subjekta, struktūras vai organizācijas, vai asociācijas iesniegtās sūdzības, lūgumrakstus un prasības, atbilstošā apjomā pārbauda vai izmeklē jautājumu un saprātīgā termiņā informē sūdzības iesniedzēju par lietas virzību un izmeklēšanas rezultātiem, jo īpaši, ja ir nepieciešama papildus izmeklēšana vai koordinācija ar citu uzraudzības iestādi (...)*”.
3. No 2. punktā minētajām tiesību normām izriet, ka CNIL kompetencē ir izskatīt faktus, kas ir sūdzības vai prasības pamatā, lai īstenotu savas pilnvaras, un lemt par veicamajiem pasākumiem. Šim nolūkam tai ir plaša rīcības brīvība, un tā var ņemt vērā iespējamo pārkāpumu smagumu attiecībā uz tiesību aktiem vai noteikumiem, par kuru izpildi tā ir atbildīga, ar šiem faktiem saistīto pierādījumu nopietnību, pārkāpumu izdarīšanas datumu, to izdarīšanas kontekstu un, vispārīgāk, visas vispārējās intereses, par kurām tā ir atbildīga. Sūdzības iesniedzējs var vērsties tiesā ar pilnvaru pārsniegšanu, ja CNIL atsakās to izskatīt. Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārskata prasība ārēja prettiesiskuma dēļ un, ņemot vērā lēmuma pamatotību, kļūdas faktos vai tiesību piemērošanā, acīmredzamas kļūdas vērtējumā vai pilnvaru nepareizas izmantošanas gadījumā. Tomēr, ja sūdzības iesniedzējs balstās uz to, ka pārzinis nav ievērojis datu subjekta likumā garantētās tiesības attiecībā uz personas datiem, kas uz to attiecas, it īpaši 1978. gada 6. janvāra Likuma par informātiku, datnēm un pilsoņu brīvībām 49., 50., 51., 53. un 56. pantā minētās piekļuves, labošanas, dzēšanas, ierobežošanas un iebildumu tiesības, CNIL rīcības brīvība lemt par turpmāko rīcību, ņemot vērā attiecīgo individuālo tiesību raksturu, ir pilnībā pakļauta tiesas kontrolei par pilnvaru pārsniegšanu.
4. No lietas materiāliem izriet, [ka] biedrība *Mousse* lūdz pilnvaru pārsniegšanas dēļ atcelt 2021. gada 23. marta lēmumu, ar kuru CNIL priekšsēdētāja izbeidza izskatīt sūdzību par nosacījumiem, ar kādiem sabiedrība *OUI.sncf*, tagad – *SNCF Connect*, vāc un apstrādā tās klientu uzrunu.

- 5 Atbilstoši VDAR 5. pantam: “1. *Personas dati*: a) tiek apstrādāti likumīgi, godprātīgi un datu subjektam pārredzamā veidā (..); c) ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos; d) ir precīzi un, ja vajadzīgs, atjaunināti; ir jāveic visi saprātīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka neprecīzi personas dati, ņemot vērā nolūkus, kādos tie tiek apstrādāti, bez kavēšanās tiktu dzēsti vai laboti”. Atbilstoši tās 6. pantam: “1. *Apstrāde* ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no turpmāk minētajiem pamatojumiem: a) datu subjekts ir devis piekrišanu savu personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem; b) apstrāde ir vajadzīga līguma, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, izpildei vai pasākumu veikšanai pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas; c) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārziņi attiecināmu juridisku pienākumu; d) apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vai citas fiziskas personas vitālas intereses; e) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras vai f) apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm, jo īpaši, ja datu subjekts ir bērns./ Pirmās daļas f) apakšpunktu nepiemēro apstrādei, ko veic publiskas iestādes, pildot savus uzdevumus.” VDAR 13. pants uzliek pienākumu informēt ikvienu personu, kuras personas dati tiek vākti, uz pārziņa rēķina. Visbeidzot, tās 21. pants dod datu subjektam tiesības jebkurā laikā, pamatojoties uz iemesliem, kas saistīti ar viņa īpašo situāciju, iebilst pret attieksmi, kas pamatojas uz 6. panta 1. punkta f) apakšpunktu.
- 6 CNIL adresētajā sūdzībā biedrība *Mousse* norādīja, ka, lai tiešsaistē iegādātos vilciena biļeti, abonementu vai atlaižu karti tūmekļa vietnē vai lietotnē “*OUI.sncf*”, kas tagad ir *SNCF Connect*, klientiem obligāti ir jānorāda uzruna, ļaujot izvēloties starp “Kungs” vai “Kundze”. Tā uzskata, ka šāda datu vākšana nav likumīga VDAR 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, jo tā nav balstīta ne uz vienu no 6. panta 1. punktā paredzētajiem pamatiem, tā neatbilst datu vākšanas minimizēšanas un precizitātes principiem, kas paredzēti arī 5. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā, un, visbeidzot, *SNCF* neievēro 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 13. pantā noteiktās pārredzamības un informēšanas prasības. Tā apgalvo, ka uzņēmumam nebūtu jāvāc šādi dati vai tam vismaz būtu jāpiedāvā viena vai vairākas papildu iespējas, piemēram, “nebināra persona” vai “cits”.
- 7 Pieņemot lēmumu izbeigt izskatāmo sūdzību, CNIL norādīja, ka saistībā ar transporta pakalpojumu sniegšanu, ko veic uzņēmums, apstrādes juridiskais pamats ir līgums, kas noslēgts ar tā klientu. Tādējādi attiecībā uz dažādajiem juridiskajiem pamatiem, kas paredzēti VDAR 6. panta 1. punktā, tā vienīgi uzskatīja, ka uz attiecīgo apstrādi attiecas b) apakšpunktā paredzētā apstrāde, saskaņā ar kuru apstrāde ir likumīga, ja tā ir “vajadzīga līguma, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, izpildei vai pasākumu veikšanai pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas”. No otras puses, tā uzskatīja, ka klientu uzrunu vākšanu var uzskatīt par nepieciešamu attiecībā uz apstrādes nolūkiem 5. panta c) punkta nozīmē un tādējādi par atbilstošu datu minimizēšanas

prasībai, jo vēršanās pie klientiem, izmantojot viņu uzrunu, atbilst ierastajai praksei civilajā, komerciālajā un administratīvajā saziņā. Savā aizstāvības argumentā *SNCF Connect* it īpaši norāda, ka uzrunas datu apstrādi varētu uzskatīt arī par nepieciešamu, lai īstenotu likumīgās intereses, ko īsteno *SNCF Connect* 6. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē, un ka šādā gadījumā datu subjekti atkarībā no to īpašās situācijas varētu izmantot 21. pantā garantētās tiesības iebilst.

- 8 Jautājums par to, vai, lai izvērtētu datu vākšanas atbilstību, nozīmīgumu un nepieciešamību VDAR 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē un to apstrādes nepieciešamību VDAR 6. panta 1. punkta b) un f) apakšpunkta izpratnē, var ņemt vērā vispārpieņemto praksi civilos, komerciālos un administratīvos paziņojumos, lai datu vākšanu par klientu uzrunām, kas aprobežojas ar vārdiem “Kungs” vai “Kundze”, varētu uzskatīt par likumīgu, netraucējot datu minimizēšanas principa ievērošanai, rada Savienības tiesību interpretācijas grūtības, kas ir izšķirošas tā strīda risinājumam, par kuru Valsts padomei ir jālemj. Tas pats attiecas uz jautājumu, vai, lai novērtētu nepieciešamību obligāti vākt un apstrādāt datus par klientu uzrunu un lai gan daži klienti uzskata, ka uz tiem neattiecas neviena no abām uzrunām un ka šī datu vākšana attiecībā uz viņiem nav būtiska, ir jāņem vērā, ka šie klienti pēc šo datu sniegšanas pārzinim, lai izmantotu piedāvāto pakalpojumu, varētu izmantot savas tiesības iebilst pret datu izmantošanu un glabāšanu, atsaucoties uz viņu īpašo situāciju, saskaņā ar VDAR 21. pantu. Līdz ar to ir jāvēršas Eiropas Savienības Tiesā atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantam un jāaptur lietas izskatīšana par biedrības prasītājas iesniegto prasību, līdz tā pieņems nolēmumu.

NOLEMJ:

[..] Apturēt tiesvedību par biedrības *Mousse* iesniegto prasības pieteikumu līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa būs sniegusi nolēmumu par šādiem jautājumiem:

1. Vai, lai izvērtētu, vai datu vākšana ir adekvāta, atbilstīga un ietver tikai to, kas nepieciešams VDAR 5. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē un to apstrādes vajadzību VDAR 6. panta 1. punkta b) un f) apakšpunkta izpratnē, var ņemt vērā vispārpieņemto praksi civilā, komerciālā un administratīvā saziņā, tādējādi ka datu vākšanu par klientu uzrunām, kas aprobežojas ar vārdiem “Kungs” vai “Kundze”, var uzskatīt par vajadzību, un datu minimizēšanas princips to neliedz?

2. Vai, izvērtējot vajadzību obligāti vākt un apstrādāt datus par klientu uzrunu, pat ja daži klienti uzskata, ka uz tiem neattiecas neviena no abām uzrunām un ka šī datu vākšana attiecībā uz viņiem nav būtiska, ir jāņem vērā, ka šie klienti pēc šo datu sniegšanas pārzinim, lai izmantotu piedāvāto pakalpojumu, varētu izmantot savas tiesības iebilst pret datu izmantošanu un glabāšanu, atsaucoties uz viņu īpašo situāciju, saskaņā ar VDAR 21. pantu.?

[..]